

BERETNING 2024

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

**KULTURPOLITISKE
REGIONSTRÆF
2024**

**KOMMUNIKATION
OG
NETVÆRK**

**UNGES
INFORMATIONSKOMPETENCER**

**KLIMAKAMP
OG
BÆREDYGTIGHED**

**NATIONAL INDSATS
FOR BØRN
OG UNGES
LÆSEGLÆDE**

**INTERNATIONALT
ARBEJDE**

**DB
FORENINGS-
UDVIKLING**

**DANMARKS
BIBLIOTEKSFORENING**

- DB OG BIBLIOTEKERNE I SYV TEMAER
- TÆNKETANKEN FREMTIDENS BIBLIOTEKER

2024: Et godt år for bibliotekerne, men vi skal videre!

INDHOLD

BERETNING 2024 2-4
DB forperson Paw Østergaard Jensen (A)

VI LUKKER VIRKELIGHEDEN IND 5
Velkommen til Bibliotekspolitisk Topmøde 2025
Johs. Poulsen (R)

TEMAER

1 KULTURPOLITISKE REGIONSTRÆF 2024 6

> Bibliotekernes rolle i trivsel, samfund og uddannelse

2 KOMMUNIKATION OG NETVÆRK 8

> Det handler om bibliotekernes betydning og vilkår
> Det første Kulturlivets Topmøde
> Kulturens plads på Folkemødet

3 INFORMATIONSKOMPETENCE 9

> Unges informationskompetencer
Rapport og konference

4 KLIMAKAMP OG BÆREDYGTIGHED 10

> Fra UGE17 til UKE17, TÝDEN17, VIK17, WEEK17
> Projekt Sammen Om Fremtiden 11

5 BØRNS LÆSEGLÆDE 12

> National indsats for børn og unges læseglæde
> Indsatsens deltagere 13

6 INTERNATIONALT ARBEJDE 14

> Globalt - Europæisk - Nordisk

7 DB FORENINGSUDVIKLING 15

> Medlemsudvikling
> Resultatopgørelse for 2024

Forperson Paw Østergaard Jensen (A)

Når jeg ser tilbage på det forgangne år, er jeg fyldt med stolthed over de mange initiativer, vi i Danmarks Biblioteksforening har sat i værk for at styrke vores biblioteker og deres afgørende rolle i samfundet. Vi har arbejdet hårdt på at udvikle tiltag, undersøgelser og forslag, der kan danne grundlag for politisk handling både i kommunalbestyrelser og på Christiansborg – ikke mindst for at bidrage til en ny og tidssvarende bibliotekslov, der afspejler de moderne behov og udfordringer.

Vi har i årets løb været i tæt dialog med både kulturministeren og undervisningsministeren, og vi har talt med relevante ordførere med henblik på at sikre, at bibliotekerne bliver prioriteret politisk. Samtidig har vi besøgt en række kommuner for at mødes med både biblioteker og kommunale kulturudvalg.

Det har været tydeligt for os, at mens bibliotekerne i mange kommuner oplever et stigende pres på budgetterne, bliver de samtidig brugt af flere og flere borgere. Vi ser også en anden klar tendens: Udlånet af fysiske bøger stiger igen – særligt børnebøgerne – samtidig med, at digitale udlån af e-bøger og lydbøger bare fortsætter med at vokse. Det viser, at biblioteket stadig er en afgørende ressource i vores samfund – men desværre ser vi også, at den øgede efterspørgsel skaber nye økonomiske udfordringer.

Styrkelse af læsekulturen blandt børn og unge

En af de mest presserende opgaver har været at tage fat på den faldende læseglæde blandt vores børn og unge. Tænk tanken Fremtidens Bibliotekers store læseundersøgelser har gentagne gange vist, at danske børn og unges læselyst falder, og internationale undersøgelser bekræfter, at deres læsefærdigheder også er i tilbagegang. Vi har derfor arbejdet målrettet på at få læsekrise på den politiske dagsorden.

Det er glædeligt, at både Undervisningsministeriet og Kulturministeriet har afsat midler til at styrke læsningen, særligt gennem øget adgang til fysiske bøger. Som jeg ofte har påpeget: Hvis børn aldrig ser en bog, læ-

ser de den med garanti ikke. Det er derfor nødvendigt med fysiske bøger omkring børnene, men det i sig selv er ikke nok. Hvis bøgerne skal læses og ikke blot ses, kræver det, at vi voksne omkring børnene – pædagoger, lærere og forældre – skaber en læsekultur.

> Det er nødvendigt at styrke samarbejdet mellem skoler og biblioteker. Vi har derfor presset på for, at bibliotekerne og skolerne bliver forpligtet til samarbejde, så børnene ikke bare har adgang til bøger, men også bliver introduceret til læsning som en naturlig del af deres skole- og fritidsliv. Vi ved, at det virker.

Det er afgørende, at vi får dette emne sat på den politiske agenda, og der er fremgang at spore. Jeg vil her gerne fremhæve et fælles interview med kulturministeren og undervisningsministeren i *Politiken*, februar 2025, hvor de understreger vigtigheden af samarbejde mellem biblioteker og skoler og erklærer, at de vil gøre læsning til en politisk mærkesag.

Bibliotekerne som drivkraft for bæredygtighed og demokrati

Et andet centralt element i vores arbejde har været at understøtte FN's verdensmål. For mig handler det ikke kun om grøn omstilling, men om at skabe et bæredygtigt samfund, hvor mennesker aktivt deltager i demokratiet.

Bibliotekerne spiller her en afgørende rolle som platforme for formidling og inddragelse.

Vi har blandt andet gennemført verdensmålsugen UGE17, hvor vi sammen med DB2030-netværket satte fokus på, hvordan man lokalt kan skabe folkelig forståelse for en bæredygtig omstilling og udvikling, der kræver alles engagement. UGE17 har vakt stor international interesse, og vi er

ved at opbygge et nordisk netværk om idéer, viden og erfaringer

Udfordringerne: Budgetstramninger og digital adgang til viden

Der er stor forskel på bibliotekernes vilkår ude i kommunerne. Nogle steder ser vi prestigebyggerier, men først og fremmest ser vi en tendens til, at bibliotekerne i mange kommuner får strammet budgetterne. Samtidigt bruges de af stadig flere borgere.

Bibliotekerne står her over for en kæmpe udfordring: Selvom både det fysiske og digitale udlån stiger, så betyder budgetpresset, at flere kommuner har været nødt til at udstikke stramme grænser for, hvor mange e-bøger og lydbøger, børn og voksne kan låne. **Det er en forkert vej at gå.**

> Vi bør i stedet se dette som en mulighed for at skabe en ny læsekultur, hvor flere læser mere. Derfor lyder der en klar opfordring til de kommunale politikere om at prioritere en anstændig adgang til lån af både fysiske og digitale materialer – og at sikre nogle bemandede åbningstider, hvor borgerne kan få hjælp og vejledning.

Samtidig lyder der en opfordring til de nationale politikere om at skabe en stabil finansiering af de digitale udlån, særligt gennem bibliotekernes udlån til skoleelever via Unilogin og eReolen GO!

Det er en lille investering, men den kan gøre en enorm forskel. Hvis alle elever fik adgang til at læse og lytte til lydbøger via Unilogin og eReolen GO!, ville det sikre, at flere børn og unge brugte deres skærme til noget fornuftigt – nemlig at fordybe sig i litteratur.

I dag er det kun lidt over halvdelen af kommunerne, der har valgt at prioritere dette. Det koster penge at sikre en national løsning, men tænk på, hvad det koster os som samfund,

hvis fremtidens generationer ikke læser og ikke har evnen til at fordybe sig.

Tre fokusområder i de politiske forhandlinger

I forbindelse med de politiske forhandlinger om finansloven og en ny samlet kulturpolitik har vi i Danmarks Biblioteksforening udarbejdet tre centrale fokusområder:

1. **Styrkelse af den kritiske sans:** Bibliotekerne skal være stedet, hvor borgerne lærer at navigere i en tid med misinformation og fake news.
2. **Skabe rammer for en bæredygtig samfundsdebat:** Bibliotekerne skal være mødestedet, hvor borgere involveres i debatter om demokrati og samfundsudvikling.
3. **Styrkelse af læsekulturen:** Vi skal sikre en national strategi for læsning, der involverer bibliotekerne, skolerne og det lokale kulturliv.

Vi venter stadig på regeringens udspil til en ny samlet kulturpolitik – men vi presser på!

Dansk Kulturliv og Kulturpas

Vi har også lagt en del kræfter i at opbygge organisationen Dansk Kulturliv, som nu er blevet en så klar stemme, at den sammen med Danmarks Idrætsforbund, DIF, skal stå for udførelsen af kulturministerens store satsning med Kulturpas. Dette initiativ har til formål at sikre, at alle børn får mulighed for at opleve og deltage i kulturelle aktiviteter. Der bliver rigtig mange muligheder for, at bibliotekerne kan spille ind her.

Frem mod kommunalvalget 2025

Når vi ser frem mod kommunalvalget den 18. november 2025, er det vores ambition at sætte kultur og biblioteker på dagsordenen som centrale elementer i løsningen af samfundets store kriser.

Vi planlægger en fælles kampagne for alle vores medlemskommuner og gentager succesen med **Danmarks Største**

Vælgermøde den 26. oktober. Her vil vi i fællesskab sætte fokus på demokrati og bibliotekernes rolle heri.

At skabe fokus på biblioteket potentielle er en fælle opgave

> Vi har en fælles opgave: At passe på vores biblioteker. Det kræver, at vi er skarpe, stærke og modige, når vi kæmper for deres overlevelse og udvikling. Vi er stolte af, at Danmarks Biblioteksforening mere end holder medlemstallet trods kommunale, økonomiske stramninger. Det viser, vi demonstrerer vores værdi!

Lad os sammen sikre, at bibliotekerne fortsat er en central del af vores samfund og en drivkraft for viden, dannelse og fællesskab.

Foto: Thomas Møtvig

VELKOMMEN TIL BIBLIOTEKSPOLITISK TOPMØDE 2025 I HERNING

Vi lukker virkeligheden ind!

Folkebiblioteket er en af de mest benyttede kulturinstitutioner i Danmark. Rekordmange danskere bruger biblioteket og udlånet af ebøger bare stiger og stiger, og bibliotekerne bidrager aktivt og positivt til både lokale og nationale udfordringer og indsatser om alt fra bæredygtighed til trivsel. Det går bare godt, og bibliotekerne er helt uomgængelige og uundværlige i lokalsamfundene og i nationale indsatser for at styrke læsning og meget andet.

MEN at det går godt betyder ikke, at der ikke samtidig er udfordringer, og får vi faktisk hele billedet med?

■ Liberal Alliances formand Alex Vanopslag mener i sin bog *Vejen til ansvar*, at vi ikke længere har brug for bibliotekerne, som vi kendte dem, og at bibliotekerne selv finder på nye opgaver for at berettige sig selv.

■ Der er stor forskel på, hvor mange penge kommunerne bruger på det kommunale biblioteksvæsen – fra 279 kr. til 823 kr. pr. borger i 2025, hvilket alt andet lige må tolkes som en meget forskellig prioritering af folkebiblioteket i det lokale byråd.

■ Og endelig er det langt fra alle danskere og forskellige segmenter, der benytter bibliotekerne, selvom mange gør. Bibliotekernes tilbud er mest attraktivt for kvinder, de ældste og de mest veluddannede af os.

Biblioteksvæsnets har med andre ord lige så mange udfordringer i vores foranderlige verden som alle andre brancher.

På Topmøde 2025 lytter vi også til dem, der ikke er overbeviste biblioteksbrugere, og de, der er kritiske over for det folkebibliotek, de møder.

Vi skal høre holdningerne bag og stille skarpt på de områder, som bibliotekerne skal arbejde med for at være relevante og attraktive for alle danskere – hvad de jo gerne skal være. Og

vi skærper også sammen vores fortælling om bibliotekerne og alt det, de positivt bidrager med allerede, men også hvad de skal lave af fremtidige indsatser.

Målet er som altid, når vi politikere og fagfolk mødes til Topmødet, at lægge gode og meningsfulde spor for det kommende års indsatser i egen bibliotekskommune.

Vi skal på højskoleophold

I år bliver det en ny oplevelse at være på Topmøde – vi skal nemlig på højskole! Ikke i overført, men helt konkret forstand, fordi årets Topmøde finder sted på byens gamle smukke højskole, som nu er omdannet til kulturhotel. Og rammerne for Topmødet har også inspireret til set-up og indhold på dagene, som lidt usædvanligt både vil byde på fællessang, bål & guitar, museumsbesøg foruden naturligvis masser af samtale og godt samvær.

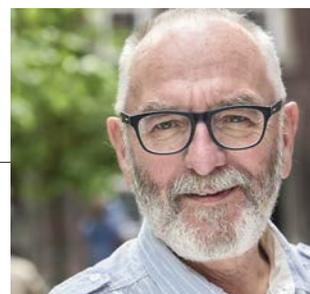
Vi ses i Herning

Jeg glæder mig meget til at få besøg af jer alle, og glæder mig til også at fortælle mere om Herning og om alt det, vi vil, kan og gør med kulturen i vores kommune. Og mens du er hér, så læg endelig vejen forbi vores fantastiske hovedbibliotek på gågaden, der fungerer som hele byens dagligstue, og som hver dag samler byens og kommunens borgere – store som små – til litteratur, kultur, læring og debat. Hele 721.186 besøg havde hovedbiblioteket i 2024 – i alt var der 924.081 besøg på kommunens seks biblioteker i 2024.

Biblioteket kan noget særligt, når vi prioriterer og vil noget med det!

Johs. Poulsen (R)

Formand Kultur- og Fritidsudvalget
Herning Kommune

Bibliotekernes rolle i trivsel, samfund og uddannelse

I efteråret 2024 afholdt Danmarks Biblioteksforening fem kulturpolitiske regionstræf rundt omkring i landet frem mod Kommunalvalg 2025. Træffene samlede politiske beslutningstagere og andre relevante aktører til diskussioner om bibliotekernes betydning og potentiale som dan- nelsesinstitutioner og samlingspunkter i lokalsamfunde- ne. Deltagerne inkluderede ministre, kulturordførere, borgmestre og en række kulturpolitikere og fagfolk.

Biblioteket som demokratisk platform og tredje sted

Bibliotekernes rolle som demokratisk platform og "tredje sted" blev understreget på tværs af træffene. Venstres kulturordfører Kim Valentin og flere borgmestre fremhævede, at bibliotekerne støtter både borgerne og demokratiet, og ikke kun er steder for bøger. Gentoftes borgmester, Michael Fenger, beskrev biblioteket som en central samfundsinsti- tution, der både giver adgang til læring og støtter fællesskabet.

Integrationsminister Kaare Dybvad Bek deltog også og frem- hævde bibliotekernes rolle i integration og social inklusion. Han opfordrede til, at bibliotekerne bevarer deres status som åbne og tilgængelige steder, hvor alle – uanset baggrund – kan finde information og deltage i fællesskaber. Ministeren så bibliotekerne som nøgleaktører i at styrke lokalsamfun- det og mindske isolation.

Trivsel og sundhed: Kulturens rolle i velfærdsmodellen

Et gennemgående tema var kulturens potentiale til at frem- me borgernes trivsel og mentale sundhed. Flere oplægshol- dere fremhævede, at bibliotekerne som lavtærskeltilbud kan fungere som forebyggende indsatser og understøtte både mental sundhed og fællesskab.

Mads Duedahl, regionsrådsformand i Nordjylland, advarede dog om, at politiske forslag om at fjerne kulturens rolle i sundhedsarbejdet og afskaffe de regionale kulturaftaler kan mindske disse muligheder. Duedahl påpegede, at mange re- gioner har etableret tværkommunale sundhedstilbud, hvor kultur og trivsel går hånd i hånd. Borgmester Tomas Breddam fra Roskilde Kommune præ-

senterede kommunens velfærdsvision, "Velfærd skaber vi sammen", og forklarede, hvordan Roskilde har indarbejdet kultur som en fast del af trivselsindsatsen. Roskilde og Gen- tofte har begge udviklet kulturtiltag som Kulturpas, der giver borgerne adgang til kunst- og kulturaktiviteter, som en må- de at modvirke ensomhed og fremme social trivsel.

Samarbejde med skolerne: At skabe en læsekultur

Flere regioner har arbejdet for at styrke relationerne mellem skoler og biblioteker. Egedal og Varde Kommuner præsen- terede deres samarbejder, som har til formål at fremme læse- lysten og skabe en stærk læsekultur blandt børn. Egedal Kommunes model, "Sammen skaber vi en læser", er et ek- sempel på, hvordan kommunale institutioner kan samarbej- de om at øge læseglæden gennem initiativer som forfatter- besøg, litterære udstillinger og teater. Charlotte Haagen- drup, 1. viceborgmester i Egedal Kommune, understregede, at forældreinddragelse er afgørende for at skabe en bære- dygtig læsekultur.

I Hovedstaden diskuterede Gentofte Kommunes biblioteks- chef Maria Bruun og uddannelseslederne Jakob Lykke, Trine Ellegaard Christensen og Jens Guldbrand Karstoft bibliote- kernes rolle i uddannelsen. Michel Steen-Hansen, som mo- dererede debatten, udfordrede panelet med en tidligere ud- talelse om, at skolerne næsten ikke bruger kataloger med kulturtilbud. Panelet fra Gentofte pointerede, at relationer og løbende dialog er nøglen til at gøre bibliotekstilbuddene relevante.

Ulighed i kulturadgang og opfordring til nationale løsninger

En anden central udfordring, som blev drøftet, er den geo- grafiske ulighed i adgangen til kultur. Deltagerne pegede på, at kulturbudgetterne varierer betydeligt mellem kommuner. Flere kulturpolitikere og borgmestre opfordrede til, at den nationale kulturpolitik arbejder for at sikre, at alle borgere får lige adgang til kultur og biblioteker. Blandt forslagene var en opdatering af biblioteksloven, som kunne forpligte kom- munerne til at opretholde minimumsstandarder for kommu- nale kulturtilbud.

Opfordring til langsigtet prioritering af kultur

Afslutningsvis blev der udtrykt en opfordring til at gentænke budgetlægningen og sætte kulturens vision og målsætning først i budget- og finanslovsforhandlinger. Flere kulturpoliti-kere fremhævede, at kultur kan spille en lige så vigtig rolle som de øvrige velfærdsområder, da kultur skaber demokratiske, reflekterede og engagerede borgere.

Afslutningen af de Kulturpolitiske Regionstræf 2024 viser tydeligt, at kulturens betydning er stor, og at den er essentiel i en presset velfærdsmodel.

Læs opsamlinger fra de Kulturpolitiske Regionstræf:

Nordjylland:

db.dk/nyheder/advarsel-mod-sundhedsreformens-konsekvenser-for-kulturens-rolle

Midtjylland:

db.dk/nyheder/regional-kulturudvikling-som-katalysator-for-sundhedsfremme

Syddanmark:

db.dk/nyheder/kulturpolitisk-regionstraef-i-region-syd-kultur-laesning-og-bibliotekernes-potentiale

Sjælland:

db.dk/nyheder/kulturpolitik-trivsel-og-sammenhaengskraft-i-roskilde-bibliotekerne-som-brobyggere

Hovedstaden:

db.dk/nyheder/kulturpolitisk-regionstraef-i-hovedstaden-kultur-trivsel-og-bibliotekernes-rolle-i-uddannelse

TEMA 2

KOMMUNIKATION OG NETVÆRK

Det handler om bibliotekernes betydning og vilkår

Danmarks Biblioteksforenings kommunikation, netværk og lobbyisme handler altid to ting: At skabe politisk opmærksomhed omkring folkebibliotekernes betydning og vilkår og at opsamle nye trends og best practice på biblioteksområdet og kommunikere det ud i de faglige og politiske kanaler.

Danmarks Biblioteksforening er derfor repræsenteret i en række råd og udvalg og har løbende kommunikation med Kulturministeriet, kulturordførere og KL samt andre politiske og faglige beslutningstagere i nabo-sektorer til kultur-

området. Foreningen er også i løbende kontakt med medlemmer for dels at holde øret på jernbanesporet og dels at kommunikere de nationale tilstande.

Danmarks Biblioteksforening har tre primære kanaler: Magasinet *Danmarks Biblioteker*, som er det eneste nationale faglige magasin på biblioteksområdet, det ugentlige nyhedsbrev *Overblikket* og det årlige Bibliotekspolitisk Topmøde. Herudover er der løbende nyheder og artikler på hjemmesiden db.dk og på de sociale medier.

Foto: Dan Møller

Det første Kulturlivets Topmøde

Danmarks Biblioteksforening og resten af Dansk Kulturliv bød i 2024 til det første Kulturlivets Topmøde i Skuespilhuset med spørgsmålene:

- Hvad er kulturens og kunstens rolle i en verden i opbrud?
- Hvilke tendenser former kulturlivet lige nu?

- Hvordan gør vi kunst og kultur til en naturlig del af børn og unges liv?

På programmets stod kulturministeren, kulturordførere og kulturdirektører.

Arrangementet er led i Dansk Kulturlivs strategi om i endnu højere grad at få kulturen på den politiske dagsorden.

Kulturens plads på Folkemødet

Igen i 2024 gik Danmarks Biblioteksforening sammen med Dansk Kulturliv på Kulturens Plads på det årlige folkemøde på Bornholm. Denne gang sammen med Applaus. Der var tre hele dages fuldt program med debatter og events.

Fotos: Thomas Evaldsen

TEMA 3

INFORMATIONSKOMPETENCE

Unge informationskompetencer

Den 17. januar kunne Tænk tanken Fremtidens Biblioteker, Tænk tanken Mandag Morgen og Algoritmer, Data og Demokrati-projektet offentliggøre rapporten *Unge informationskompetencer – i en tid med AI*. Det skete med en lancering for fuldt hus hos Mandag Morgen, hvor man bl.a. kunne opleve en keynote med Vincent Hendricks, en præsentation af rapportens resultater og en debat af dens anbefalinger med deltagelse af både Google og Danske Skolelever.

Allerede den 29. januar blev rapportens hovedkonklusioner og anbefalinger igen præsenteret. Denne gang i Fællessalen på Christiansborg til en konference om digital teknologiforståelse afholdt af bl.a. Alliancen for Digital Teknologiforståelse og DM Digi med deltagelse af Digitaliseringsministeren, flere MF'ere og jo ikke mindst de førende fagfolk.

Rapporten er blevet taget godt imod til oplæg i diverse biblioteksfaglige fora. Det er på trods af, at den afslører nogle ubekvemme sandheder om de unges informationskompetencer og – måske nok så vigtigt – om deres syn på undervisningen og de fagfolk, der har ansvaret for den.

Rapporten indeholder desuden en række anbefalinger til videre arbejde fra en gruppe uvildige eksperter – blandt andet om bibliotekerne og grundskolefaget Teknologiforståelse samt mere forpligtende samarbejder mellem bibliotekerne og ungdomsuddannelserne.

Som næste led i formidlingen og bearbejdningen af rapporten skal den være genstand for et par workshops, der løber af stablen i foråret. Her samler Tænk tanken de relevante fagfolk og interessenter for på baggrund af det nye vidensgrundlag at formulere greb og metoder til det videre arbejde med unges informationskompetencer på tværs af uddannelsesstrin. Dette arbejde skal munde ud i et arbejdshæfte til fagfolk, der arbejder med emnet, og forventes at udkomme inden sommerferien 2025.

Rapporten og dens knopskydninger er blevet til som led i et bredere samarbejde mellem Danske Fag-, Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker, Danmarks Biblioteksforening, DM Digi, Bibliotekschefforeningen, Algoritmer, Data og Demokrati-projektet, Centralbibliotekerne, Gymnasiernes, Akademiernes og Erhvervsskolernes Biblioteksforening, Pædagogisk LæringsCenterForening, Det Kgl. Bibliotek, Kolding Bibliotekerne, Køge Bibliotek., Biblioteket Sønderborg, Silkeborg Bibliotek og VIA Bibliotek.

Arbejdet er koordineret af Tænk tanken Fremtidens Biblioteker og støttes af Slots- og Kulturstyrelsen.

Foto: Jakob Boserup

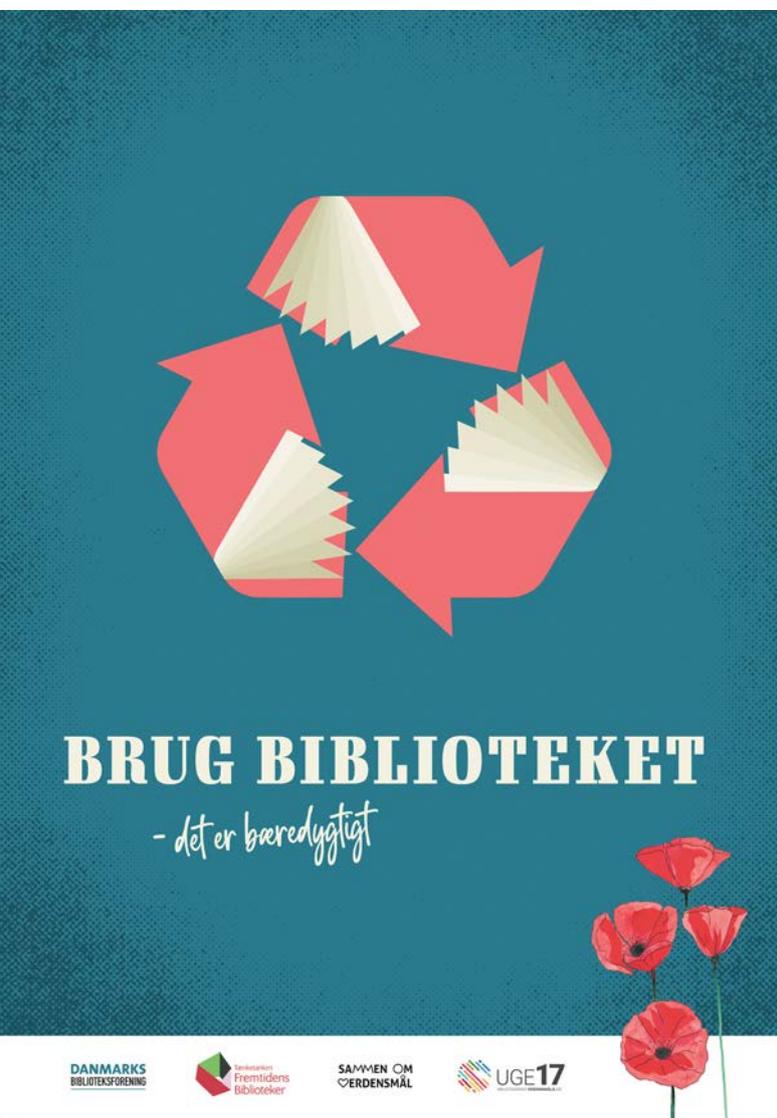
150 deltagere var samlet i Fællessalen på Christiansborg den 29. januar, 2025 til konference om digital teknologiforståelse.

TEMA 4

KLIMAKAMP OG BÆREDYGTIGHED

DB2030-netværket og UGE 17 i god vækst

Siden DB2030 netværket startede op i 2019, er det sket meget med verdensmålsarbejdet. Fra at være et interesse-netværk er DB2030 i dag mere et forum for koordinering af de mange indsatser som foregår ude omkring - både lokalt på bibliotekerne, men også på tværs af institutioner og organisationer. Hertil kommer et nyt fokus ud i verden omkring os.

Med den nye fremtidspagt, vedtaget på Summit of the Future i FN i september 2024, blev DB2030s arbejde endnu mere relevant. Fremtidspagten samler indsatser som Paris-aftalen, Verdensmålene, AI/digitalisering og ikke mindst fremtidens generationer, herunder fremtidskundskaber som en essentiel kompetence i det 21. århundrede.

DB2030 dækker både over selve netværket, men i lige så høj grad over den indsats der løbende varetages i Danmarks Biblioteksforening. DB2030 har nu vist sig bæredygtigt, med kapacitetsopbygning (42 certificeringsbiblioteker og over 80 verdensmålsambassadører) og ikke mindst UGE17.

Som en efterfølger til *Sammen om verdensmål*, er der i regi af Tænketaanken Fremtidens Biblioteker med støtte fra VELLUX Fonden udviklet projektet *Sammen om fremtiden*, og NOVO Nordisk Fonden har givet støtte til det 3-årige projekt *Spis, Dyrk, Skab – bibliotekerne som generator i den grønne omstilling*. Endelig er DB2030 repræsenteret i Dronning Marys Centers *IMPACT LAB 2.0*, der samler syv forskere og otte praktikere i et år med fokus på at understøtte demokratisk bæredygtighed.

DB2030 er stadig en del af regeringens verdensmålsstrategi, som netop nu genforhandles. Der arbejdes på et større netværksmøde i 2025.

Fra UGE17 til UKE17, TÝDEN17, VIK17, WEEK17

UGE17 – borgens verdensmålsuge dækker nu over 90 deltagende biblioteker/kommuner samt over 350 lokale samarbejdspartnere (2024). Som et strategisk pejlemærke er bibliotekerne nu indskrevet i flere af de kommunale klimahandlingsplaner (25%) og flere og flere steder afholdes UGE17 som

Hvordan forventer du, fremtiden ser ud?

Illustration: Manual Sammen om fremtiden

en fælles aktivitet mellem biblioteker og forvaltninger. Nu breder UGE17 sig også ud over landets grænser med over 60 UGE17 biblioteker spredt ud i Norden, Tjekkiet, og flere er på vej. Læs mere om DB2030 på <https://db2030.dk>

SAMMEN OM FREMTIDEN

Hvordan ser et grønt Danmark ud i 2050? Det kan være svært at forestille sig en grønnere fremtid, men i Tænk tanken Fremtidens Bibliotekers projekt *SAMMEN OM FREMTIDEN* gør unge og voksne 60+ ikke desto mindre forsøget, når de ved hjælp af UNESCO-metoden 'fremtidskundskab' i fællesskab i løbet af foråret 2025 skal forestille sig, italesætte og handle sig ind i nye grønnere fremtider.

Et afgørende skridt på vejen til aktiv klimahandling er, at vi lærer at forestille os en alternativ fremtid. Det er de færreste, der bliver spurgt om, hvilken fremtid de ønsker sig, og der ligger derfor en opgave i at styrke befolkningens forestillings-evne og demokratisere samtalen om fremtiden. Netop folkebiblioteket er en oplagt arena for at styrke befolkningens forestillingsevne gennem demokratisk deltagelse og samtale.

Som led i projektet *SAMMEN OM FREMTIDEN* er biblioteksansatte fra 27 biblioteker i hele landet i efteråret 2024 blevet undervist i den UNESCO-udviklede metode Futures Literacy – på dansk fremtidskundskab – og i løbet af foråret 2025 afvikles der lokale fremtidsværksteder med klimahandlinger i hele landet. Håbet er, at metoden i løbet af projektperioden forankres på bibliotekerne og vil blive brugt i mange flere sammenhænge fremadrettet.

DB2030 NETVÆRKET

Netværket er sat i verden for at styrke bibliotekernes arbejde med folkelig forankring af verdensmålene, klima og bæredygtighed. Det består af biblioteker og organisationer, der har særligt fokus på at engagere flere danskere i den bæredygtige omstilling – gennem viden, formidling og handlefællesskaber – og ikke mindst nedbryde siloer og skabe nye partnerskaber (jf. verdensmål 17). DB2030 netværket er skabt på initiativ af Danmarks Biblioteksforening, som også varetager sekretariatsfunktionen.

Undervisningen er skræddersyet til projektet af Tænk tanken Fremtidens Biblioteker i samarbejde med Institut for Fremtidsforskning og projektets udviklingsgruppe med ansatte fra bibliotekerne i Aarhus, Albertslund, Ballerup, Gladsaxe, Hillerød og Middelfart.

Læs mere om projektet og metoden Futures Literacy i den manual, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker og Institut for Fremtidsforskning har udviklet til afvikling af de lokale fremtidsværksteder:

Sammen Om Fremtiden.pdf.

Projektet er støttet af VELUX FONDEN.

Børnefolkemøde 2024 om klima i Herning.

Foto: Herning Bibliotekerne

Netværket består ud over en række biblioteker af følgende organisationer:

AOF, BCF/Bibliotekschefforeningen, BibMedia, Chora 2030, CONCITO, DFS/Dansk Folkeoplysnings Samråd, Democracy X, DM, Forbrugerrådet TÆNK, Grønne Nabofællesskaber, Klima X, Kulturans Analyseinstitut, Mad og Miljø, Moos-Bjerre, Repair Cafe Danmark, Sustainable Now, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker, Ungdomsskoleforeningen, Verdens Bedste Nyheder, m.fl.

National indsats for børn og unges læseglæde

Læsekrise, læseulyst og endda læsehæder: Bekymringerne er mange, når børns læsning er et tema i de offentlige debatter. I den nationale indsats har skoler og folkebiblioteker fra 2023 til 2025 fokuseret på at styrke børns læseglæde og samtidig udvikle deres samarbejde på den længere bane. En af indsatsens hovedpointer er, at børneinddragelse er en afgørende nøgle til at skabe læseglæde.

I 2022 lancerede Kulturministeriet en national læseglædeindsats. Målet var at skabe en læseglæde og stærk læsekultur i børn og unges liv gennem et styrket samarbejde mellem folkeskolens pædagogiske læringscentre (PLC'er) og folkebibliotekerne. Indsatsen blev søsat på baggrund af en anbefaling fra Strategisk Biblioteksudvalg, hvorefter Slots- og Kulturstyrelsen udbød et open call. Styrelsen opfordrede folkebiblioteker, PLC'er og andre aktører til at gå sammen om at udforme et projektoplæg.

Det blev et bredt sammensat konsortium med Tænketanken Fremtidens Biblioteker i spidsen, der i 2023 fik opgaven med at udforske, udfordre og udvikle samarbejdet om børn og unges læseglæde og læsekultur. Indsatsen byggede på fire hovedelementer:

- Viden fra praksis og fra forskere
- Lokale udviklingsforløb med fokus på samarbejde om børns læseglæde i de i alt 35 involverede kommuner (17 indsats- og 18 følgekommuner)
- Konceptualisering af læseglædeaktiviteter og samarbejder samt udvikling af en kompetencemodell
- National formidling og udbredelse af kendskab til indsatsen gennem hele projektperioden.

Mens 2023 var dedikeret til rekruttering af kommuner og udarbejdelse af en forundersøgelse, var 2024 året, hvor de 17 indsatskommuner skruede op for det strategiske og praktiske samarbejde mellem PLC'erne og folkebibliotekerne. Det

resulterede i nye koncepter for samarbejde og konkrete læseglædetiltag udviklet sammen med børn. Indsatsen blev nævnt i den nye folkeskoleaftale fra marts 2024 i forbindelse med en fremtidig læsekampagne. De foreløbige resultater fra indsatsen blev bragt i spil i forbindelse med Slots- og Kulturstyrelsens pulje på 21 mio. kr. øremærket til en etårig fokuseret indsats, der skal løfte samarbejdet mellem folkebiblioteker og de pædagogiske læringscentre på landets skoler med fokus på indkøb af bøger og formidling af litteratur til børn.

Antropolog Ea Helth Øgendahl har på baggrund af indsatsen udarbejdet fire principper, som kommuner kan bruge praktisk og strategisk til at udvikle samarbejdet om læseglæde på tværs af skolens og bibliotekets verden.

Hun har også identificeret fire konkrete læseglædeaktiviteter, som det er særligt godt at være fælles om. Det drejer sig om:

- Arrangementer med børn og forældre
- Fælles bogindkøb med børnene
- Børnene som eksperter på læseglæde
- Fællesskaber for børn og unge, der læser.

Indsatsen slutter i foråret 2025 med formidling af viden og værktøjer på konferencer og seminarer over hele landet. Centralbibliotekerne kommer desuden til at bruge erfaringer fra indsatsen i deres nye roller som regionale læsecentre de næste fire år. For links: Se bagsiden.

Foto: www.joshuatree.dk

Foto: www.jfsnuetoe.dk

Indsatsens deltagere

Indsatsens involverede en lang række interessenter, der alle spillede vigtige roller i arbejdet med at udvikle og forankre samarbejdet om børns læseglæde, både på kommunalt, regionalt og nationalt niveau.

De 17 indsatskommuner var:

Gentofte, Aalborg, Ikast Brande, Stevns, Slagelse, Hjørring, Tønder, Rødovre, Odder, Ikast-Brande, Kerteminde, Esbjerg, Kolding, Silkeborg, Langeland, Viborg, Vejen og Rebild.

De 18 følgekommuner var:

Brønderslev, Vesthimmerland, Brøndby, Ringkøbing-Skjern, Hedensted, Aabenraa, Horsens, Sydslesvig, Holbæk, Sorø, Roskilde, Gribskov, Furesø, Gladsaxe, Solrød, Frederiksberg, Dragør og Glostrup.

Styregruppen bestod af repræsentanter for Bibliotekschefforeningen, Centralbibliotekerne, CFU Danmark, Danmarks Biblioteksforening, Dansk Magisterforening, Landsforeningen Skole & Bøger, Pædagogisk LæringsCenterForening samt Slots- og Kulturstyrelsen.

Den faglige følgegruppe bestod af repræsentanter for Boghandlerforeningen, BØFA (børnebibliotekarernes faggruppe under Dansk Magisterforening), Danske Forlag, Dansk For-

fatterforening, Danmarks Lærerforening, Dansk Lærerforening, DBC Digital (Dansk Biblioteks Center), IBBY, Medierådet for Børn og Unge, NOTA, Skole & Forældre, Skolelederforeningen, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, eReolen GO! og BookBites

Center for Anvendt Skoleforskning var forskningspartner, mens antropolog **Ea Helth Øgendahl** fulgte indsatskommunerne med særligt henblik på at konceptualisere samarbejdsmodeller og lektor **Marianne Eskebæk Larsen** fra Nationalt Videncenter for Læsning opsamlede erfaringer fra hele indsatsen for at lave en kompetencemodel.

Tænkertanken Fremtidens Biblioteker stod for den daglige projektledelse samt kommunikation af indsatsen.

TEMA 6

INTERNATIONALT ARBEJDE

Globalt - Europa - Norden

GLOBALT: IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) havde ingen verdenskonference i 2024, da Dubai trak sig som værter efter et langt, kontroversielt forløb. Til gengæld indbød IFLA til Information Futures Summit i Brisbane i efteråret med tusindvis af deltagere. På førstedagen blev IFLA Trend Report 2024 lanceret med titlen *Facing the Future with Confidence*. Rapporten beskriver syv trends i informations- og vidensdomænet – fx at tillid er under voldsom forandring, og at ny teknologi er skævt distribueret – og hvad der sker, når disse trends møder hinanden. <https://kortlink.dk/2s53a>

Danmarks Biblioteksforening finansierer tre repræsentanter i IFLAs stående udvalg: Kirsten Boelt, tidl. bibliotekschef i Aalborg, IFLA Governing Board. Jakob Lærkes, bibliotekschef i Gladsaxe, fagsektionen Building & Equipment. Anne Green, afdelingsleder i Svendborg, fagsektionen Children & Young Adult.

IFLA Flashmob 2024: Mød op på torvet i Brisbane i rødt tøj. Medbring og læs op af en børnebog fra dit land - så fejrer vi børnelitteraturen og læsningens værdi! Kirsten Boelt deltog med *Aben Osvald*.

LIBRARIES FOR A SUSTAINABLE FUTURE

MANIFESTO FOR THE 2024 EU ELECTIONS

1 LIBRARIES GUARANTEE EQUITABLE ACCESS

Enable libraries to give everyone access to culture and education, so they can deliver a Europe of rights.

2 LIBRARIES UNDERPIN VIBRANT DEMOCRACIES

Enable libraries to fulfil their potential as spaces for civic empowerment, so they can deliver a democratic Europe.

3 LIBRARIES POWER INCLUSIVE INNOVATION

Enable libraries to serve as the backbone of inclusive and effective open science systems, so they can deliver an innovative Europe.

4 LIBRARIES SAFEGUARD EUROPE'S MEMORY

Enable libraries to safeguard and give access to our heritage, so they can deliver a Europe that is informed by and can build on its past.

5 LIBRARIES DRIVE GLOBAL DEVELOPMENT

Enable libraries in partner countries to learn and thrive, so they can deliver a safer world with stronger European influence.

EUROPÆISK:

EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations) koordinerede en kampagne op til EU-parlamentsvalget i juni 2024 med fokus på alle de samfundsudfordringer, bibliotekerne allerede er med til at løse, og alt det, de kan gøre med den rette europæiske opbakning.

Kampagnen fik navnet "Libraries for a Sustainable Future," og materialerne blev oversat til 18 sprog og brugt i de nationale valgkampe.

I november kulminerede kampagnen med en 'overtagelse' af Europa-parlamentet i Bruxelles af internationale og nationale biblioteksforeninger og besøg af MEP'er fra alle lande. EBLIDA fik desuden grønt lys til sit største EU-støttede projekt nogensinde – det såkaldte *ELAN*-projekt. Projektet løber 2025-2028 og det er første gang, Europa-kommissionen direkte støtter biblioteksforeninger i sit kulturelle netværksprogram. Mere om EBLIDA: <https://eblida.org>

Director Mikkel Christoffersen valgte ultimo 2024 ikke at forlænge sin kontrakt med EBLIDA og blev erstattet af det danske bestyrelsesmedlem Andrew Cranfield som director. Annette Godt, bibliotekschef i Odense og faglig næstformand i DB, afløser Andrew Cranfield i bestyrelsen.

NORDISK: Danmarks Biblioteksforening samarbejder i et uformelt og mangeårigt netværk mellem de nordiske biblioteksforeninger om aktuelle spørgsmål som lovgivning, læsekultur og læsekrise, ophavsret og bl.a. holdninger til det

internationale biblioteksarbejde og biblioteksudvikling gennem IFLA og EBLIDA. Foreningernes direktører og forpersoner samt andre medarbejdere mødes en gang årligt – på skift i de enkelte lande. I 2024 blev mødet afholdt i Stockholm.

TEMA 7

DB FORENINGSUDVIKLING

■ MEDLEMSUDVIKLING

Ved udgangen af 2024 tæller Danmarks Biblioteksforening 80 medlemskommuner, herunder Flensborg Kommune. Brønderslev og Haderslev har tilsluttet sig som nye medlemmer, mens vi desværre har måttet sige farvel til Brøndby Kommune.

Øvrige medlemstal: 29 institutionsmedlemmer, 208 personlige medlemmer og 37 pensionistmedlemmer.

Sekretariatet består af Michel Steen-Hansen, direktør. Mikkel Christoffersen, chefkonsulent, politisk rådgiver og an-

svarshavende chefredaktør for *Danmarks Biblioteker*. Michael Hartz Larsen, informationskonsulent og webredaktør. Jeanette Fog Vogelius, assistent på deltid. Tove Kusier, ekstern bogholder.

Simon Rosenstand og Thomas Sture Rasmussen er tilknyttet aktuelle projekter drevet af Danmarks Biblioteksforening. Den selvstændige projektenhed, Tænketanken Fremtidens Biblioteker, ledes af Lotte Hviid Dhyrbye.

■ RESULTATOPGØRELSE FOR 2024 (i t. kroner)

	Budget 2025	Regnskab 2024	Budget 2024
Kontingenter	6.854	6.553	6.524
Salgs- og driftsindtægter	1.630	1.725	1.749
Annonceindtægter	24	27	24
Tilskud	0	913	0
Projektindtægter Tænketanken	3.566	8.035	6.267
INDTÆGTER I ALT:	12.074	17.253	14.564
Direkte udgifter	2.154	2.151	2.380
Direkte omkostninger vedr. projekter	0	913	0
Projektudgifter Tænketanken	3.566	8.035	6.267
Udviklingsprojekter	850	865	850
Udgifter vedrørende møder, rejser m.v.	991	778	991
Andre eksterne udgifter	899	923	886
Personaleudgifter	4.090	3.793	3.789
UDGIFTER I ALT:	12.550	17.458	15.163
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT	-476	-205	-599
Finansielle indtægter	-30	365	-28
Finansielle omkostninger	0	29	0
ÅRETS RESULTAT:	-506	189	-627
		BALANCE 2024	BALANCE 2023
AKTIVER:			
Finansielle anlægsaktiver		4.217	3.929
Varebeholdning		3	9
Tilgodehavender salgsindtægter / kontingenter		588	608
Andre tilgodehavender		1.243	772
Periodeafgrænsningsposter		310	172
Moms		275	176
Likvide beholdninger		1.788	2.052
AKTIVER I ALT:		8.424	7.718
PASSIVER:			
Egenkapital		4.771	4.520
Leverandørgæld		1.549	647
Hensættelser		560	621
Periodeafgrænsningsposter		1.276	1.670
Anden gæld		268	260
PASSIVER I ALT:		8.424	7.718

National indsats for børn
og unges læseglæde

**SAMMEN OM
BØRNS** EN ARBEJDSBOG
LÆSEGLÆDE

NY
GRATIS
ARBEJDSBOG

National indsats for børn
og unges læseglæde

**REDSKABER,
RESULTATER OG
ANBEFALINGER**

BESTIL HER >

DB BERETNING 2024:

HVAD SKER DER I BIBLIOTEKERNE?

HVORDAN TACKLES TIDENS STORE UDFORDRINGER?

HVAD ARBEJDER DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING MED?

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

Farvergade 27 D. 2 sal • 1463 København K • Tlf.: 33 25 09 35 • db@db.dk • www.db.dk